

SYTUACJA NA RYNKU PRACY W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

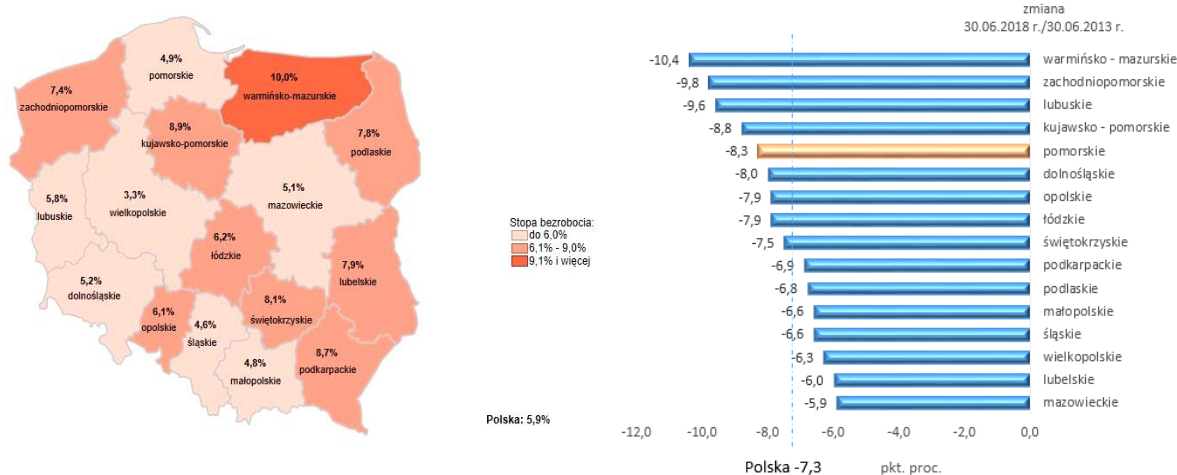
material roboczy na konferencję prasową w dniu 12 lipca 2018 r.

Poziom bezrobocia na Pomorzu najniższy w historii

1. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w dniu 6 lipca br. opublikowało szacunkowe dane nt. stopy bezrobocia rejestrowanego za czerwiec w podziale na województwa. Bezrobocie w województwie pomorskim osiągnęło najniższy w historii poziom – 4,9%.
2. To 4. lokata w Polsce – po województwie wielkopolskim, śląskim i małopolskim.
3. Trwała tendencja spadkowa utrzymuje się od 5 lat – od czerwca 2013 r. poziom bezrobocia na Pomorzu spadł ponad **2,5-krotnie** (z 13,2% do 4,9%) przy czym tempo zmian było **szybsze** niż w pięciu najsilniejszych ekonomicznie regionach (mazowieckim, wielkopolskim, śląskim, małopolskim, dolnośląskim).

Ryc. 1. Stopa bezrobocia w Polsce

(Stan na 30.06.2018 r.- dane szacunkowe MRPiPS)

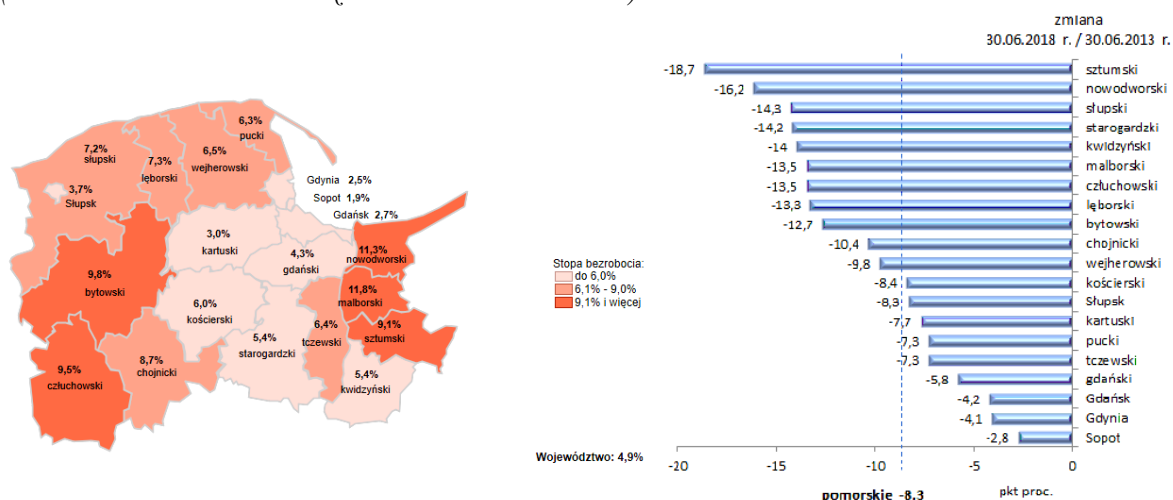

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4. Przekłada się to na spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych o 68,3 tys. osób. Liczba osób bezrobotnych w województwie pomorskim wynosi obecnie **44,6 tys.** Najniższe bezrobocie cechuje Trójmiasto (2,7%), a najwyższe powiaty: nowodworski i malborski (powyżej 11%). Rozpiętość stopy bezrobocia w pomorskich powiatach wynosi niespełna 10 pkt proc. Należy jednak podkreślić, że powiaty, które od lat cechuje relatywnie wysoka stopa bezrobocia, notują jednocześnie najwyższą dynamikę jego spadku (od 12,7 do 18,7 pkt proc.).

Ryc. 2. Stopa bezrobocia w powiatach województwa pomorskiego

(Stan na 30.06.2018 r. – dane szacunkowe WUP w Gdańsku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Większość bezrobotnych to kobiety niepowracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka¹

5. Większość osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego to: **kobiety** – 28,7 tys. (62% ogółu osób bezrobotnych), z których jedna trzecia nie podjęła zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Osoby **długotrwale bezrobotne** to 21,1 tys. (46%), **osoby młode do 30 roku życia** – 13,2 tys. (29%), a **osoby starsze powyżej 50 roku życia** – 11,8 tys. (26%).

Starzenie się społeczeństwa zdeterminuje sytuację na rynku pracy, ale negatywne skutki tych zmian będą następować na Pomorzu wolniej niż w innych regionach

6. Województwo pomorskie wyróżnia się na tle kraju pozytywnymi trendami demograficznymi: wysokim dodatnim saldem migracji, najwyższym w Polsce, dodatnim przyrostem naturalnym oraz współczynnikiem dzietności. Liczba mieszkańców systematycznie rośnie (**2 324,3 tys. osób** w 2017 r.).
7. W ciągu ostatnich 10 lat przybyło prawie **105 tys. Pomorzan**. Jednakże, pomimo tych pozytywnych trendów, **postępuje proces starzenia** społeczeństwa.

Do roku 2050 zasoby pracy w regionie zmniejszą się o ponad 280 tys. osób

8. Systematycznie zmniejsza się liczba osób w wieku produkcyjnym, natomiast rośnie w wieku poprodukcyjnym². Wg prognozy GUS, w perspektywie 2050 r., liczba osób w wieku produkcyjnym w Pomorskiem może zmniejszyć się o 284 tys. osób (o 20%), natomiast osób w wieku poprodukcyjnym może wzrosnąć o 309 tys. osób (o 68%).

¹ Dane za maj 2018r.

² Ludność w wieku produkcyjnym to osoby w wieku zdolności do pracy: mężczyźni 18 - 64 lata, kobiety 18-59 lat, natomiast ludność w wieku poprodukcyjnym to osoby w wieku: mężczyźni ponad 65 lat, kobiety w wieku 60 lat i więcej.

9. Ograniczenie napływu nowych pracowników oraz przejście doświadczonych kadr na emeryturę będzie miało coraz większy, negatywny wpływ na kształt regionalnego rynku pracy.

Coraz niższe bezrobocie, coraz mniej wolnych zasobów pracy

10. Pozytywne tendencje na pomorskim rynku pracy są obserwowane od 2013 r., a dynamika zmian znacząco wzrosła w ostatnim roku. Rynek pracy przekształcił się z „ryнку pracodawcy” w „**rynek pracownika**”. W efekcie, obecnie ponad połowa pomorskich firm doświadcza trudności rekrutacyjnych, które ograniczają ich możliwości rozwojowe i inwestycyjne.
11. Odnotowuje się **nienotowane wcześniej zapotrzebowanie na pracowników**, które przekłada się również na rosnące zainteresowanie zatrudnianiem cudzoziemców. Rekordowo wysoka jest też populacja pracujących.

Popyt na pracę będzie rósł

12. Pomorskie jest jednym z najlepiej rozwijających się regionów nie tylko w Polsce, ale i w Europie, co potwierdza 4. pozycja Gdańska i całego województwa w rankingu najefektywniejszych i najlepiej radzących sobie miast i regionów w Europie w 2018 r. Po raz drugi z rządu Trójmiasto zostało uznane za najbardziej dynamicznie rozwijające się miasto w Polsce, szczególnie w sektorze usług biznesowych (wg Milken Institute).
13. Atrakcyjność inwestycyjna, rozwój gospodarczy, nowe inwestycje i rozwój przedsiębiorczości w regionie przyczyniają się do powstawania nowych miejsc pracy, a w konsekwencji, do dynamicznego wzrostu popytu na pracę. W 2017 r. pracodawcy zgłosili **ponad 120 tys. wolnych miejsc pracy** (ok. 10 tys./miesiąc). W 2018 r. trendy te utrzymują się.
14. Niestety, wiele z tych wolnych miejsc pracy pozostaje nieobsadzonych, głównie z przyczyn niedopasowania kompetencji pracowników do potrzeb pracodawców. Pogłębiający się **deficyt w zakresie kompetencji i kwalifikacji pracowników** – w obliczu rosnącej konkurencji, presji globalizacyjnej oraz rozwoju technologicznego – może wkrótce stać się kluczową barierą w budowaniu przewag konkurencyjnych pomorskich firm.

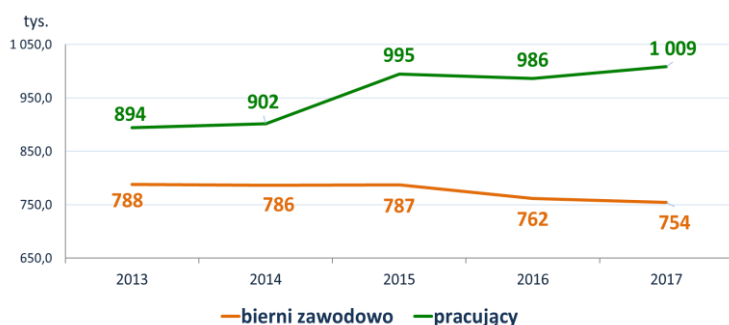
Deficyt pracowników jest szczególnie odczuwalny w najlepiej rozwijających się branżach regionu

15. Brakuje między innymi: specjalistów dla branż technicznych, pracowników transportu i logistyki oraz sektora farmaceutyczno-kosmetycznego.
16. Deficyt występuje również w **branżach tradycyjnych** dla województwa pomorskiego, m.in. w budownictwie, gospodarce morskiej oraz turystyce i gastronomii, a także w zawodach z obszaru opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.
17. Pomorskie wciąż przyciąga inwestorów z **sektora usług wspólnych oraz IT**. Szereg przedsiębiorstw regularnie zgłasza zapotrzebowanie na informatyków, m.in. programistów, inżynierów oprogramowania oraz osoby posiadające kwalifikacje w dziedzinach finansów, rachunkowości, administracji czy zasobów ludzkich.
18. W ujęciu przestrzennym wolne miejsca pracy zgłaszają przede wszystkim przedsiębiorcy z terenu Obszaru Metropolitalnego **Trójmiasta**.

Zwiększony popyt na pracowników pozytywnie wpływa na aktywność zawodową mieszkańców

19. Spadek stopy bezrobocia sprawia, że utrzymuje się **tendencja wzrostowa liczby pracujących** w Pomorskiem. W 2017 r. liczba pracujących wynosiła 1 009 tys. osób, co oznacza, że w stosunku do 2013 r. **przybyło 115 tys. pracujących** (wzrost o 12,9%).

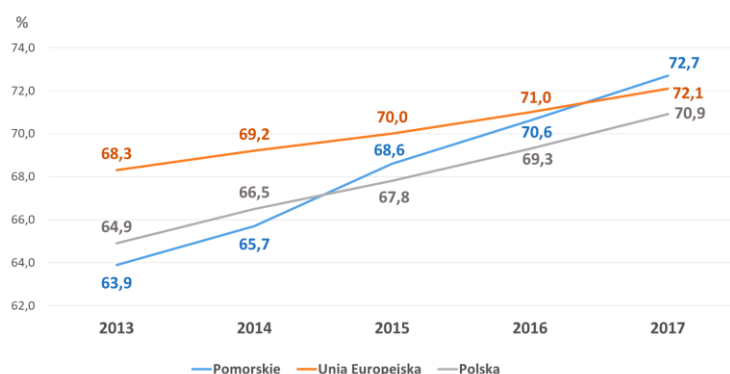
20. Jednocześnie **spada liczba biernych zawodowo**. W 2017 r. było ich 754 tys., czyli o 34 tys. (o 4,3%) mniej niż w 2013 r.

Ryc. 3. Pracujący i bierni zawodowo w województwie pomorskim wg BAEL osób w wieku 15 lat i więcej w latach 2013-2017 (dane średnioroczne)

21. Chociaż **maleje liczebność grupy biernych zawodowo**³, to, wobec kurczących się wolnych zasobów pracy w województwie, aktywizacja tej części społeczeństwa będzie w najbliższych latach nabierała coraz większego znaczenia. **Aktywizacja osób, które nie pracują i nie szukają pracy jest istotna dla gospodarki województwa**, gdyż bez aktywizacji tych osób nie będzie możliwe podtrzymanie bieżącego tempa wzrostu gospodarczego w regionie.

Rekordowy wskaźnik zatrudnienia na Pomorzu jest wyższy niż średni w kraju i w UE

Ryc. 4. Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata

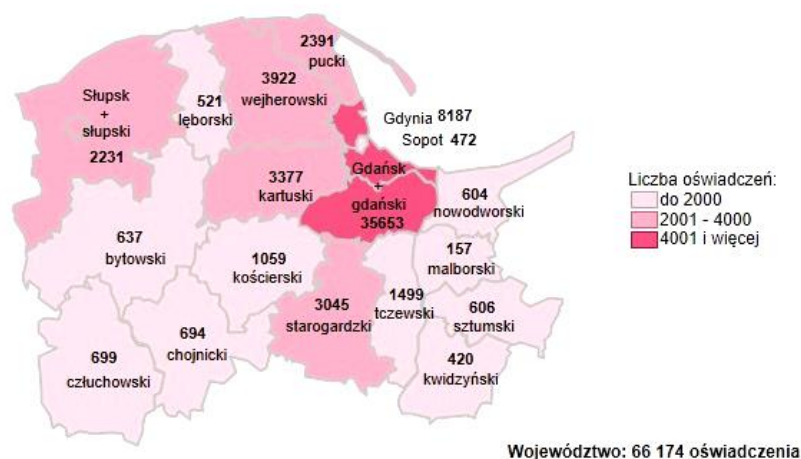
22. Wskaźnik zatrudnienia (wg EUROSTAT) w Pomorskiem osiągnął rekordowo wysoką wartość – **pracuje 72,7% Pomorzan** w wieku produkcyjnym. Wyprzedzamy nie tylko średnią Polski (70,9%), ale także średnią UE (72,1%).

³ Zgodnie z metodyką BAEL osoby bierne zawodowo, tzn. pozostające poza siłą roboczą, są to wszystkie osoby w wieku 15 lat i więcej, które nie zostały zaklasyfikowane jako pracujące lub bezrobotne, czyli nie pracowały i nie poszukiwały pracy, nie pracowały i poszukiwały pracy, ale nie były gotowe do jej podjęcia, nie pracowały i nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę zalatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie.

Deficyt pracowników spowodował zwiększone zainteresowanie pomorskich pracodawców zatrudnianiem cudzoziemców

23. Widoczne w regionie zjawisko imigracji obywateli z krajów zza wschodniej granicy, głównie z Ukrainy, ma charakter zarobkowy i wynika m.in. z rosnących potrzeb kadrowych w przedsiębiorstwach.
24. Od kilku lat, w regionie utrzymuje się dynamiczny trend wzrostowy liczby **wydawanych zezwoleń na pracę** cudzoziemcom oraz rejestracji w urzędach pracy **oświadczeń o zamiarze powierzenia** wykonywania pracy cudzoziemcom⁴, których w roku 2014 wydano 5,8 tys., natomiast w 2017 już **ponad 132,0 tys.**
25. Od 2018 r. rejestruje się już oświadczenia o powierzeniu pracy, które lepiej oddają skalę zatrudnienia cudzoziemców. W 2018 r. zainteresowanie zatrudnianiem cudzoziemców jest nadal wysokie – pracodawcy, do maja, złożyli 54,0 tys. oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom (89% z nich to Ukraińcy, 6% Białorusini i 3% Moldawianie).

Ryc. 5. Oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy województwa pomorskiego, styczeń – czerwiec 2018 r.

⁴ Dotyczy oświadczeń, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. pomorskiego, o zamiarze powierzenia wykonywania pracy obywatelom Republiki Armenii, Republiki Białorusi, Republiki Moldawii, Federacji Rosyjskiej, Gruzji i Ukrainy bez konieczności uzyskania zezwolenia na pracę.

Samorząd Województwa Pomorskiego realizuje aktywną politykę rozwoju regionu

26. Realizowane są kompleksowe działania o charakterze strukturalnym i systemowym, zapewniające trwale efekty. W wielu dziedzinach wdrażane są przedsięwzięcia pionierskie i innowacyjne, oddziałujące m.in. na rynek pracy, atrakcyjność inwestycyjną regionu, wspieranie przedsiębiorczości, aktywności zawodowej i innowacyjność.

Unikalny w kraju system wsparcia inwestorów

27. System funkcjonuje pod marką *Invest in Pomerania* i zapewnia szerokie wsparcie inwestorów podczas procesu inwestycyjnego, a także kompleksową opiekę poinwestycyjną, opierając się na bliskiej współpracy wielu partnerów w regionie, w tym samorządowych.

28. Przedsięwzięcie, powstałe z inicjatywy Samorządu Województwa Pomorskiego, od początku swojego istnienia pomogło obsłużyć ponad 867 projektów inwestycyjnych w regionie, a także **zrealizować 87 inwestycji**, dzięki którym powstało ponad **13,2 tys. nowych miejsc pracy**. W kontekście rynku pracy, wsparcie inwestorów polega m.in. na poszukiwaniu, szkoleniach, czy też nawet relokacji konkretnych pracowników.

Kompleksowo wspieramy nasze firmy w działalności na rynkach zagranicznych

29. Umożliwia to pierwszy w Polsce regionalny system wsparcia aktywności eksportowej przedsiębiorstw pn. *Pomorski Broker Eksportowy*, z oferty którego mogą korzystać zarówno firmy posiadające doświadczenie eksportowe, jak i bez podobnego doświadczenia.

30. Zarówno *Pomorski Broker Eksportowy*, jak i *Invest in Pomerania* mają istotny wkład w promocję gospodarczą regionu, ukierunkowaną m.in. na wzmocnienie marki pomorskich firm i ich rozwój, a także przyciąganie nowych oferujących wysokiej jakości miejsca pracy.

Umożliwiamy wsparcie realizacji inwestycji za pomocą instrumentów zwrotnych

31. Zbudowany przez Samorząd Województwa Pomorskiego, nowoczesny, stabilny finansowo mechanizm prorozwojowego wsparcia zwrotnego dla przedsiębiorstw (w formie pożyczek, poręczeń, czy wejść kapitałowych) to bardzo istotne narzędzie wpływające na pozytywne zmiany na rynku pracy.

32. Raz wykorzystane środki sukcesywnie wracają i wspierają kolejne inwestycje w naszym regionie, tworząc nowe miejsca pracy.

33. Środki pochodzące z funduszy unijnych z *Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013* nadal pracują, wzmacniając aktywność gospodarczą w regionie. Zarządza nimi **Pomorski Fundusz Rozwoju** – specjalnie utworzona do realizacji tego celu spółka SWP.

34. Wartość środków zwrotnych skierowanych na wspieranie pomorskiej przedsiębiorczości w latach 2010-2018 wyniosła **730 mln zł**, co przełożyło się na wsparcie **ponad 9 tys. pomorskich firm**, a ich liczba nadal rośnie. Nowa perspektywa finansowa (w ramach

RPO WP 2014-2020) wzmocni kapitał Funduszu o kolejne **blisko 430 mln zł**. Szacuje się, że do 2023 r. zostanie wspartych kolejnych **co najmniej 2 tys. pomorskich firm**.

35. Pomorski Fundusz Rozwoju przygotował ofertę w formie produktu finansowego *Pożyczka na zatrudnienie*. Pożyczka, adresowana do pomorskich mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, może być przeznaczona na poszukiwanie, pozyskiwanie lub podniesienie kwalifikacji pracowników. Takie sprofilowanie produktu finansowego jest odpowiedzią Samorządu Województwa Pomorskiego na zapotrzebowanie pracodawców na pracowników z konkretnymi kwalifikacjami. Łączna wartość środków zakontraktowanych na ten cel wynosi **10 mln zł**. Docelowo wartość ta ma się przełożyć na wsparcie blisko **100 pomorskich pracodawców**.

Profilujemy działania w obszarze gospodarki pod kątem Inteligentnych Specjalizacji Pomorza

36. Szczególnym wsparciem objęte są firmy działające w obszarze czterech Inteligentnych Specjalizacji Pomorza (ICT, energetyki, gospodarki morskiej i logistyki oraz zdrowia), w szczególności w zakresie nowych technologii, nowych inwestycji, internacjonalizacji firm, a także edukacji.
37. ISP zostały wyłonione w unikalnej w skali UE, wieloetapowej procedurze konkurencyjnej angażującej wiele partnerstw obejmujących szerokie spektrum aktorów gospodarczych.

Rośnie poziom innowacyjności gospodarki regionu

38. W znaczący sposób poprawiliśmy charakterystykę opisującą potencjał badawczo-rozwojowy województwa (**prawie 4-krotny wzrost zatrudnienia w obszarze B+R w sektorze przedsiębiorstw oraz 4-krotny wzrost wydatków na działalność B+R**)⁵.
39. Dzięki ośrodkom akademickim oraz instytucjom otoczenia biznesu (parki technologiczne, centra transferu technologii i inkubatory przedsiębiorczości) rozwinęły się nowe gałęzie przemysłu oparte na wiedzy i innowacjach.

Wspieramy strategię przyciągania talentów do regionu

40. Dotyczy to studentów, klasy kreatywnej i wykwalifikowanych specjalistów.
41. Dążymy do poprawy sprawności instytucji działających na rzecz integracji imigrantów we wszystkich kluczowych obszarach (rynku pracy, polityki społecznej, rozwoju gospodarczego, edukacji, ochrony zdrowia, kultury). W kwietniu br. został powołany zespół zadaniowy, który inicjuje i koordynuje te działania z poziomu regionu. SWP zlecił również organizacjom pozarządowym realizację działań na rzecz wsparcia samorządów lokalnych z terenu województwa w podniesieniu skuteczności realizowanych usług na rzecz imigrantów.

Szczególny nacisk kładziemy na edukację, zwłaszcza zawodową

42. Od ponad 7 lat SWP podejmuje działania w zakresie poprawy jakości kształcenia zawodowego.

⁵ Dane za okres 2006-2016

43. Zrealizowaliśmy projekt ***Pomorskie – dobry kurs na edukację***, w ramach którego zorganizowano **praktyki zawodowe dla 34,4 tys. uczniów** w pomorskich firmach oraz **kursy dla ponad 8 tys. uczniów** nadające dodatkowe kwalifikacje zawodowe i poszukiwane przez pracodawców uprawnienia (np. spawalnicze, elektryczne, obsługi wózków widlowych itp.).
44. Działania te są obecnie kontynuowane poprzez przedsięwzięcie strategiczne *Kształtowanie sieci szkół zawodowych w regionie*, realizowane przez SWP we współpracy ze wszystkimi powiatami, a także organizacjami pracodawców i instytucjami rynku pracy. Wartość przedsięwzięcia wynosi łącznie **383,7 mln zł**, z tego środki unijne z RPO WP 2014-2020 – 314,4 mln zł. Wsparcie obejmuje wszechstronne wsparcie ponad 25 tysięcy uczniów szkół zawodowych, doskonalenie zawodowe około 900 nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu, a także unowocześnienie infrastruktury szkół zawodowych. Ważnym elementem przedsięwzięcia jest również wzmocnienie systemowej współpracy szkół z pracodawcami – co pomaga w lepszym przygotowaniu absolwentów szkół zawodowych do funkcjonowania na rynku pracy.
45. Działania te zaowocowały wzrostem odsetka uczniów podejmujących kształcenie w technikach w województwie pomorskim (z 40,5% w 2013 r. do 42,7% w 2017r.).

Systematycznie wzmocniamy dostępność największego (trójmiejskiego) rynku pracy

46. Finansujemy przewozy regionalne i aglomeracyjne. W 2017 r. liczba przewiezionych pasażerów sięgnęła 52 mln, z czego 42,3 mln stanowili pasażerowie Szybkiej Kolei Miejskiej. Z sukcesem zrealizowaliśmy długofalową inwestycję popularyzującą transport kolejowy, jaką jest Pomorska Kolej Metropolitalna. W minionym roku na linii tej przewieziono 3 mln podróży.
47. Rewitalizacja kościerskiego korytarza transportowego pozwoliła na wzmocnienie impulsów rozwojowych z Trójmiasta do obszarów nie najlepiej z nim dotychczas powiązanych – powiatów kartuskiego oraz kościerskiego.
48. W rezultacie stopa bezrobocia w powiecie kartuskim nie odbiega od wskaźników obserwowanych w Trójmieście (3%, podczas, gdy w 2004 r. było to prawie 21%), zaś w przypadku powiatu kościerskiego, zrównała się z poziomem ogólnopolskim (6,1% obecnie, przy 24,7% na koniec 2004 r.).

Notujemy najlepsze w kraju proporcje pomiędzy udziałem przewozów kolejowych oraz przewozów samochodowych

49. Pomorskie zalicza się do liderów w zakresie przewozów kolejowych. Statystyczny Pomorzanie, w ciągu roku⁶ wsiada do pociągu ponad 23 razy – to 3-krotnie częściej od przeciętnego mieszkańca Polski. Tylko w ostatnich 7 latach liczba pasażerów w przewozach regionalnych i aglomeracyjnych wzrosła o ponad 5 mln.
50. Rozwój i wzrost atrakcyjności transportu zbiorowego, w szczególności kolejowego, ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia zapewnienia sprawnych dojazdów do szkół i do pracy, co pozytywnie wpływa na uelastycznienie pomorskiego rynku pracy.

⁶ Dane UTK za 2016 r.

Konsekwentnie poprawiamy dostępność oraz spójność transportową regionu

51. Dzięki realizowanym inwestycjom drogowym poprawiła się również sytuacja w zakresie odsetka mieszkańców Pomorza mieszkających w promieniu 90 min. jazdy samochodem do Gdańska w godzinach porannego szczytu komunikacyjnego (niemal 59%).

Sytuacja na rynku pracy poprawia się również dzięki środkom unijnym

52. Województwo pomorskie jest aktywne w pozyskiwaniu i wykorzystaniu środków unijnych.

53. Od momentu wejścia Polski od UE wartość środków unijnych zainwestowanych na Pomorzu wyniosła prawie **39,5 mld zł** (co przełożyło się na realizację 31,5 tys. projektów o wartości ogółem **66,3 mld zł**).

54. Istotnym źródłem finansowania unijnego są kolejne edycje **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego** – finansowanie unijne z RPO WP do 2025 r. wyniesie łącznie **12,0 mld zł**.

55. Z RPO WP 2007-2013 zrealizowano **1,6 tys. projektów o łącznej wartości ponad 6,8 mld zł** (w tym środki unijne – 3,86 mld zł), z RPO WP 2014-2020 (*ng stanu na 30 czerwca 2018*) zakontraktowano już **1,4 tys. projektów o wartości 8,5 mld zł** (w tym finansowanie UE wyniosło 5,8 mld zł).

56. Szacuje się, że w okresie 2011-2021 projekty realizowane ze środków europejskich zasilily, bądź zasilą pomorską gospodarkę kwotą **2,5-4 mld zł rocznie**. Ten impuls finansowy w oczywisty sposób przekłada się na wzrost liczby pracujących w regionie.

57. Na skalę wzrostu liczby pracujących w ramach perspektywy 2007-2013, której wdrażanie zakończyło się w 2015 r. wpływ miał szereg podjętych działań, wspierających zarówno przedsiębiorców, jak też pracowników, w tym w ramach EFS:

- pobudzenie **przedsiębiorczości** (udzielono **14 tys. dotacji** na założenie firmy);
- podwyższenie **kompetencji** pracowników (**64 tys. pracowników** z ok. 10 tys. firm);
- **aktywizacja** osób bezrobotnych (**64 tys. osób bezrobotnych**);
- **znalezienie i kontynuacja zatrudnienia przez 63,5%** osób objętych działaniami aktywizującymi (jeden z najwyższych wskaźników efektywności zatrudnieniowej w kraju);

58. Szacuje się, że projekty realizowane z wykorzystaniem funduszy UE wpłynęły na **zwiększenie populacji osób pracujących w województwie pomorskim o ok. 50 tys. osób**.